

Regional plan for næring og kompetanse i Finnmark

Planprogram

Sendes på høring av FU mai 2026

Vedtatt av FU september 2026

1	Innholdsfortegnelse	
2	Bakgrunn	3
2.1	Utfordringsbilde for Finnmark	4
3	Formål med planprogrammet og den regionale planen	6
3.1	Planarbeidets strategiske tilnærming	6
3.2	Overordnet problemstilling for planarbeidet	6
3.3	Regional utviklingskontekst	7
3.4	Forankring i nasjonale forventninger	7
3.5	Planprogrammets rolle	7
4	Rammer og føringer	8
4.1	Digital samhandling og datadrevet utvikling	8
4.2	Lovverk	8
4.3	Nasjonale strategier	9
4.4	Regionale føringer	9
4.5	Internasjonale føringer	9
5	Kunnskapsgrunnlaget	10
5.1	Energi og krafttilgang	10
5.2	Infrastruktur og tilgjengelighet	10
5.3	Kompetanse, utdanning og FoU	11
5.4	Næringsstruktur og verdiskaping	11
5.5	Arbeidskraft og demografi	12
5.6	Attraktivitet, bosetting og mobilisering av arbeidskraft	12
5.7	Videre arbeid med kunnskapsgrunnlaget	12
6	Plantema for planarbeidet	14
6.1	Prioritering i planarbeidet	14
6.2	Kraft, energi og infrastruktur	14
6.3	Kompetanse, utdanning og dimensjonering	15
6.4	Innovasjon, FoU og teknologiutvikling	15
6.5	Næringsutvikling og verdiskaping	15
6.6	Arbeidskraft og rekruttering	16
6.7	Attraktive lokalsamfunn og arbeidskraftmobilisering	16
6.8	Grensekryssende samarbeid	17
7	Planprosessen	18
7.1	Organisering	18
7.2	Intern prosjektgruppe	20
7.3	Ekstern referansegruppe	20
7.4	Tematiske arbeidsgrupper	21
7.5	Fleksibilitet, læring og pilotering	21
7.6	Ressurser og bruk av ekstern kompetanse	21
7.7	Medvirkning	22
7.8	Ressursbehov, ambisjonsnivå og finansiering	23
7.9	Tidsplan	23
8	Kilder og referanser kunnskapsgrunnlag	24

2 Bakgrunn

Fylkestinget vedtok i sak 17/25 *Utviklingsplan for Finnmark. Regional planstrategi 2024–2028*, hvor det ble besluttet å utarbeide en regional plan for næring og kompetanse i Finnmark.

Formålet med planen er å styrke Finnmarks utviklingskraft gjennom bedre samspill mellom arbeidskraft, kompetanse, næringsliv, energi og infrastruktur.

Fylkeskommunedirektøren har i oppdragsbrev for 2026 lagt til grunn at arbeidet i fylkeskommunen skal preges av bedre samordning, tydeligere prioriteringer og økt gjennomføringsevne. Det understrekes at oppdraget ikke er å starte på nytt, men å gjennomføre vedtatt politikk mer målrettet og helhetlig. Arbeidet med regional plan for næring og kompetanse må ses i lys av dette.

Utviklingen i arbeidsmarked, demografi og krafttilgang innebærer et økende press på både næringsliv og offentlig sektor. Dette forsterker behovet for en helhetlig og samordnet innsats for å sikre tilgang på arbeidskraft, øke verdiskapingen og styrke grunnlaget for bosetting og utvikling i fylket.

Samtidig viser nasjonale analyser at mange kommuner har begrenset kapasitet til strategisk planlegging, og at planarbeid ofte nedprioriteres til fordel for drift og enkeltsaksbehandling. Dette kan bidra til svakere samordning, mindre helhetlig utviklingsarbeid og redusert gjennomføringsevne.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at dette samlet sett forsterker behovet for en regional plan som kan bidra til bedre samspill mellom aktører, tydeligere prioriteringer og mer effektiv bruk av ressurser.

Uten en mer samordnet og målrettet innsats er det risiko for at eksisterende utfordringer knyttet til kompetansemangel, lav lokal verdiskaping og svak befolkningsutvikling forsterkes. Dette kan svekke både næringslivets konkurransevne, offentlig tjenestetilbud og grunnlaget for bosetting i fylket.

I henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for arbeidet med regionale planer. Planprogrammet skal redegjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen med organisering og framdrift, samt opplegget for medvirkning. En sentral ambisjon med planarbeidet er å styrke gjennomføringsevnen i det regionale utviklingsarbeidet, gjennom tydeligere prioriteringer, bedre samordning og mer operativ oppfølging.

Finnmark fylkeskommune er regional planmyndighet og utarbeider forslag til planprogram. Forslaget sendes på høring til berørte instanser og legges ut til offentlig ettersyn i minst seks uker, før det fastsettes av fylkesutvalget.

Plan- og bygningsloven § 8-3 stiller krav om samarbeid med berørte offentlige myndigheter og organisasjoner. Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres ansvarsområder.

Forslag til regional plan vil senere bli sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn med minst seks ukers frist før endelig politisk behandling.

Planarbeidet skal resultere i en regional plan med tydelige prioriterte innsatsområder og et handlingsprogram med konkrete tiltak, ansvar og oppfølgingsstruktur.

2.1 Utfordringsbilde for Finnmark

Finnmark står overfor et sammensatt utfordringsbilde som krever en mer målrettet og strategisk innsats innen både kompetanse og næringsutvikling. Utfordringene påvirker verdiskaping, offentlig tjenesteyting og bosettingsmønster, og må ses i sammenheng.

Det er begrenset tilgang på helhetlige analyser av kompetansebehov, og samordningen mellom sentrale aktører er svak. Dette gjør det krevende å utvikle treffsikre utdanningstilbud og målrettede tiltak. Arbeidsmarkedet er i stor grad avhengig av innpendling og midlertidig arbeidskraft, noe som synliggjør et strukturelt gap mellom lokal kompetanse og etterspørsel.

Samtidig utnyttes ikke potensialet for lokal verdiskaping fullt ut. Korte verdikjeder, begrenset foredling og lav grad av videre bearbeiding av naturressurser gjør at en betydelig del av verdiskapingen skjer utenfor regionen. Begrensninger i krafttilgang, energisystemer og infrastruktur utgjør samtidig en økende flaskehals for næringsutvikling og investeringer i regionen.

Hovedutfordringer

1. Mangel på arbeidskraft og kompetanse

Finnmark opplever vedvarende mangel på kvalifisert arbeidskraft innen både offentlig og privat sektor. Dette gjelder særlig helse- og omsorgstjenester, undervisning, bygg og anlegg, samt sentrale næringer som sjømat, reiseliv og industri.

2. Lav gjennomføring i utdanningsløpet

Andelen som fullfører videregående opplæring er lavere enn landsgjennomsnittet. Dette svekker tilgangen på fagarbeidere og øker risikoen for utenforskap.

3. Kompetansegap i møte med omstilling

Næringslivet står overfor økte krav knyttet til grønn omstilling, digitalisering og innovasjon. Det er behov for både ny kompetanse og bedre systemer for etter- og videreutdanning.

4. Demografiske utfordringer og sentralisering

Befolkningsutviklingen preges av fraflytting og aldring i flere deler av fylket. Dette forsterker utfordringer knyttet til rekruttering og bærekraftige lokalsamfunn.

5. Svakt samspill mellom utdanning og arbeidsliv

Det er behov for sterkere kobling mellom utdanningstilbud og arbeidslivets behov, særlig når det gjelder praksis, læreplasser og fleksible utdanningstilbud.

6. Mangel på kapital og struktur

Begrenset tilgang til risikovillig kapital og investeringsvilje, særlig for små og mellomstore bedrifter, hemmer utvikling, innovasjon og realisering av nye næringsprosjekter. Samtidig er virkemiddelapparatet og samarbeidet mellom aktører fragmentert og svakt koordinert, noe som svekker gjennomføringsevnen i omstillingsarbeidet.

7. Utfordringer knyttet til å tiltrekke og beholde unge mennesker i regionen

Finnmark har utfordringer med å tiltrekke og beholde unge mennesker, noe som påvirker både tilgang på arbeidskraft, kompetanseutvikling og framtidig bosetting.

Samlet bidrar dette til lavere utviklingstakt, svakere innovasjonsevne og redusert evne til å realisere potensialet i regionens naturressurser og næringsliv. Uten tydeligere prioriteringer og bedre

samordning risikerer Finnmark å gå glipp av viktige muligheter for verdiskaping, investeringer og bosetting. Dette gjelder særlig evnen til å tiltrekke og beholde unge mennesker i regionen.

Hva dette betyr for planarbeidet?

Disse utfordringene tilsier at den regionale planen må:

- prioritere tydeligere enn tidligere planer
- bidra til bedre samordning mellom aktører
- legge grunnlag for mer målrettet bruk av virkemidler
- styrke koblingen mellom kompetanse og verdiskaping
- legge til rette for økt lokal verdiskaping, investeringer og attraktive

Samlet sett peker utfordringsbildet på behovet for en mer helhetlig og koordinert innsats som kobler kompetanse, arbeidskraft og næringsutvikling tettere sammen. Dette danner grunnlaget for planens overordnede problemstilling, slik den er formulert i kapittel 3.

3 Formål med planprogrammet og den regionale planen

Formålet med den regionale planen for næring og kompetanse er å styrke Finnmarks evne til verdiskaping, sysselsetting og bærekraftig samfunnsutvikling gjennom en mer målrettet og prioritert utvikling av kompetanse og arbeidskraft.

Planen skal være et strategisk styringsverktøy for regional utvikling og gi tydelige føringer for hvordan næringsliv, kompetanse og samfunnsutvikling skal ses i sammenheng. Planen skal identifisere og prioritere de næringene og verdikjedene som har størst potensial for økt verdiskaping, sysselsetting og tiltrekningskraft i Finnmark.

Planen skal særlig legge til rette for:

- tilstrekkelig tilgang på arbeidskraft og relevant kompetanse i hele fylket
- omstilling og utvikling i næringslivet, herunder grønn omstilling og digitalisering
- økt verdiskaping gjennom sterkere kobling mellom næring, kompetanse og ressurser
- attraktive og bærekraftige lokalsamfunn som grunnlag for bosetting og rekruttering

Den regionale planen skal gi en samlet, langsiktig og prioriterende retning for utviklingen i Finnmark, og bidra til bedre samordning mellom aktører og virkemidler.

Planen skal synliggjøre geografiske forskjeller og legge til rette for mer treffsikre prioriteringer i ulike deler av fylket.

3.1 Planarbeidets strategiske tilnærming

Planarbeidet følger en trinnvis og kunnskapsbasert prosess der analyser, prioriteringer og tiltak utvikles i sammenheng:

Kunnskapsgrunnlag → Plantema → Regional plan → Handlingsprogram

Denne strukturen skal sikre at:

- planarbeidet er kunnskapsbasert og etterprøvbart
- prioriteringer er tydelige og begrunnet
- tiltak er realistiske, forpliktende og gjennomførbare

Planen skal i større grad enn tidligere legge vekt på prioritering og samordning av innsats, ikke bare beskrivelse av utfordringer.

3.2 Overordnet problemstilling for planarbeidet

Som ramme for planarbeidet legges følgende problemstilling til grunn:

Hvordan kan Finnmark styrke samspillet mellom kompetanse, arbeidskraft og næringsliv for å øke bærekraftig verdiskaping og tiltrekke investeringer, innenfor rammene av demografisk utvikling, krafttilgang og infrastruktur?

Problemstillingen tydeliggjør behovet for å se kompetanse, næring og samfunnsutvikling i sammenheng.

3.3 Regional utviklingskontekst

Finnmark har betydelige fortrinn knyttet til naturressurser, strategisk beliggenhet og sterke næringsmiljøer innen blant annet sjømat, energi, reiseliv og arktisk kompetanse.

Samtidig preges fylket av strukturelle utviklingstrekk som:

- demografiske endringer og redusert tilgang på arbeidskraft
- kompetansegap i sentrale næringer og sektorer
- begrensninger knyttet til krafttilgang og infrastruktur
- geografiske forskjeller i utviklingsforutsetninger

Disse utviklingstrekene forsterker hverandre og skaper et økende press på både næringsliv og offentlig sektor. Tilgang på arbeidskraft og kompetanse påvirker investeringsvilje og næringsutvikling, samtidig som kraft og infrastruktur legger avgjørende føringer for hvor og hvordan utvikling kan skje.

Samlet innebærer dette et skjerpet behov for strategiske prioriteringer og bedre samordning av virkemidler i regional utvikling.

Utviklingstrekene er nærmere dokumentert i *Utviklingsplan for Finnmark 2025–2035* og i analyser som inngår i kunnskapsgrunnet for planarbeidet.

3.4 Forankring i nasjonale forventninger

Planen skal følge opp nasjonale forventninger til regional planlegging, særlig knyttet til:

- tilgang på kompetanse og arbeidskraft
- grønn omstilling og bærekraftig verdiskaping
- regional utvikling og attraktive lokalsamfunn
- samfunnsikkerhet og robuste tjenester

Dette innebærer at planen skal bidra til å konkretisere hvordan nasjonale mål kan realiseres i en regional kontekst.

3.5 Planprogrammets rolle

Planprogrammet fastsetter rammene for arbeidet med den regionale planen og skal sikre en tydelig, åpen og forutsigbar planprosess.

I tråd med plan- og bygningsloven skal planprogrammet redegjøre for:

- formål og avgrensning av planarbeidet
- hvilke tema som skal utredes
- organisering og medvirkning
- framdrift og arbeidsform

Planprogrammet identifiserer sentrale tema og kunnskapsbehov, mens konkrete prioriteringer og tiltak utvikles i planfasen.

4 Rammer og føringer

Arbeidet med regional plan for næring og kompetanse i Finnmark bygger på nasjonale, regionale og internasjonale rammer og føringer. Disse gir planarbeidet juridisk forankring, faglig retning og tydelige rammebetingelser.

Føringene legger grunnlaget for hvilke utfordringer, tema og utviklingstrekk som skal prioriteres i planen. Særlig gjelder dette utviklingen i arbeidskraft, kompetanse, næringsstruktur, energi og infrastruktur.

Den regionale planen skal også ses i sammenheng med øvrige regionale planer og strategier i Finnmark, herunder planer for samferdsel, klima, areal og beredskap. Samlet gir dette et rammeverk for prioriteringer i plan og handlingsprogram.

4.1 Digital samhandling og datadrevet utvikling

Digitalisering er en grunnleggende forutsetning for å realisere målene i regional plan for næring og kompetanse. I Finnmark, med store avstander og spredt bosetting, er digitale løsninger avgjørende for å styrke samspill mellom aktører, redusere avstandulemper og koble kompetanse og arbeidsliv tettere sammen.

Digital utvikling handler i denne sammenheng ikke primært om teknologi i seg selv, men om hvordan data, systemer og tjenester kan bidra til bedre koordinering, økt verdiskaping og mer effektive verdikjeder på tvers av sektorer.

Dette innebærer blant annet:

- bedre koblinger mellom utdanning og arbeidsliv gjennom digitale løsninger
- styrket samspill i verdikjeder (for eksempel innen sjømat, reiseliv og bygg)
- økt tilgang til kompetanse gjennom fleksible og desentraliserte utdanningstilbud
- utvikling av mer sammenhengende og tilgjengelige tjenester innen transport og mobilitet

Planarbeidet skal ses i sammenheng med Digi2030 og annet relevant digitaliseringsarbeid, og bidra til at digitalisering brukes aktivt som virkemiddel for å nå målene om økt verdiskaping, bedre kompetansetilgang og mer attraktive lokalsamfunn.

4.2 Lovverk

Planarbeidet følger gjeldende lovverk som regulerer regional planlegging, utdanning, kompetansopolitikk, integrering og næringsutvikling.

Sentrale lover inkluderer blant annet:

- plan- og bygningsloven
- opplæringsloven og fagskoleloven
- integreringsloven og folkehelseloven
- kommuneloven og arbeidsmiljøloven
- sektorlover som energiloven, havbruksloven, mineralloven og reindriftsloven
- sameloven og finnmarksloven

Betydning for planarbeidet: Lovverket gir både rammer og handlingsrom. Planen skal bidra til bedre samhandling mellom utdanning, arbeidsliv, NAV og kommuner, og til mer målrettet bruk av eksisterende virkemidler.

4.3 Nasjonale strategier

Planen skal bidra til å realisere nasjonale mål knyttet til kompetanse, verdiskaping, energi og omstilling.

Sentrale føringer omfatter:

- nordområdestrategien (2024)
- fullføringsreformen og satsing på livslang læring
- langtidsplanen for forskning og høyere utdanning
- nasjonal politikk for grønn omstilling og energisystem

Betydning for planarbeidet: Føringerne understreker behovet for økt kompetansetilgang, sterkere kobling mellom utdanning og arbeidsliv, samt utvikling av bærekraftige og konkurransedyktige næringer i nord.

4.4 Regionale føringer

Regionale planer og strategier gir den overordnede retningen for utviklingen i Finnmark.

Sentrale dokumenter inkluderer:

- Utviklingsplan for Finnmark 2024–2028
- Regional planstrategi 2024–2028

Betydning for planarbeidet: Planen skal konkretisere og følge opp regionale mål om økt verdiskaping, styrket kompetansetilgang og mer attraktive lokalsamfunn.

4.5 Internasjonale føringer

Internasjonale rammeverk gir retning for utviklingen i nordområdene og for bærekraftig regional utvikling.

Sentrale føringer inkluderer:

- OECDs analyser av nordlige regioner (NSPA)
- FNs bærekraftsmål
- relevante EU-initiativer innen energi, industri og råmaterialer

Betydning for planarbeidet: Føringerne peker på behovet for innovasjon, kompetanseutvikling og samarbeid på tvers av landegrensener, særlig i nordområdene.

5 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget gir en overordnet framstilling av sentrale utviklingstrekk som påvirker næringsutvikling, kompetansebehov og bosettingsutvikling i Finnmark.

Formålet er å identifisere sentrale utviklingsfaktorer og kunnskapsbehov som skal analyseres nærmere i planfasen.

Framstillingen bygger på tilgjengelig statistikk og analyser fra blant annet SSB, NAV, OECD, forskningsmiljøer og regionale analyser. Flere av utviklingstrekkene er også dokumentert i Utviklingsplan for Finnmark 2025–2035.

Kunnskapsgrunnlaget i et planprogram skal ikke gi en fullstendig analyse, men peke på sentrale utviklingstrekk og problemstillinger som skal utredes videre.

I planfasen vil kunnskapsgrunnlaget videreutvikles gjennom oppdaterte analyser, faglige vurderinger og innspill fra kommuner, næringsliv, utdanningsinstitusjoner, FoU-miljøer og statlige myndigheter.

5.1 Energi og krafttilgang

Krafttilgang er en grunnleggende forutsetning for næringsutvikling, industrietablering og elektrifisering i Finnmark.

Hovedtrekk

- Kraftsituasjonen er særlig utfordrende i deler av fylket, spesielt i Øst-Finnmark (NVE; Statnett).
- Nye industriprosjekter og elektrifisering av transport og næringsliv forutsetter økt nettkapasitet.
- Produksjon og utbygging av fornybar energi og energiinfrastruktur har også betydning for beredskap og samfunnsikkerhet.
- Utbygging av kraft og energiinfrastruktur kan medføre arealkonflikter, blant annet knyttet til naturinngrep, reindrift og kulturminner.

Planarbeidet skal analysere hvordan krafttilgang og energiinfrastruktur påvirker næringsutvikling og kompetansebehov i regionen.

5.2 Infrastruktur og tilgjengelighet

Transport og digital infrastruktur er avgjørende for næringsutvikling, mobilitet og bosetting.

Hovedtrekk

- Flere transportårer er sårbare og påvirker logistikk og framkommelighet (Statens vegvesen; NTP).
- Logistikkostnader er høyere enn i mer sentrale regioner (OECD).
- Digital dekning er forbedret, men kapasitet og robusthet varierer mellom områder.
- Utvikling av transport- og energiinfrastruktur kan gi arealkonflikter og påvirke natur, kulturminner og samiske interesser.

Planarbeidet skal analysere hvordan transport, logistikk og digital infrastruktur påvirker næringsutvikling og regionale arbeidsmarkeder.

5.3 Kompetanse, utdanning og FoU

Tilgang på relevant kompetanse er avgjørende for verdiskaping og utvikling av lokalsamfunn. Samtidig er det utfordringer knyttet til både dimensjonering, samspill og kunnskapsgrunnlag for kompetansepolitikken i regionen.

Hovedtrekk

- Utdanningsnivået er økende, men ligger fortsatt under landsgjennomsnittet (SSB).
- Små elevkull og sårbare fagmiljøer gjør det krevende å opprettholde et bredt og robust utdanningstilbud.
- Epperspørselen etter fagarbeidere og teknisk kompetanse er større enn tilgangen på arbeidskraft (NAV; NHO).
- FoU-miljøene i regionen er små og geografisk spredt (OECD).
- Det er begrenset tilgang på helhetlige analyser av kompetansebehov og svak samordning mellom aktører, noe som gjør det krevende å dimensjonere utdanningstilbudene i tråd med arbeidslivets behov. (NORCE)

Planarbeidet skal analysere hvordan utdanningssystemet, FoU-miljøer og næringsliv kan samspille bedre, og hvordan kunnskapsgrunnlaget for dimensjonering og prioriteringer kan styrkes.

5.4 Næringsstruktur og verdiskaping

Finnmark har betydelige eksportrettede næringer, særlig innen sjømat, energi og reiseliv. Samtidig skjer en stor del av verdiskapingen utenfor regionen. Dette skyldes blant annet begrenset lokal foredling og korte verdikjeder, der råvarer i stor grad eksporteres ubearbeidet. Leverandørindustrien er i flere næringer svakt utviklet, noe som reduserer regionale ringvirkninger av både eksisterende aktivitet og nye investeringer.

Økt lokal foredling, utvikling av mer komplette verdikjeder og styrking av leverandørindustri er sentrale forutsetninger for økt verdiskaping og sysselsetting i Finnmark. Dette gjelder både innen etablerte næringer som sjømat og reiseliv, og i framvoksende næringer knyttet til grønn industri, energi og mineralutvinning.

Tilgangen på kapital og investeringer er en begrensende faktor for næringsutvikling i regionen. Særlig gjelder dette risikovillig kapital og evne til å realisere større industriprosjekter. Offentlige virkemidler og bedre samspill i virkemiddelapparatet vil være avgjørende for å utløse investeringer og utvikle robuste næringsmiljøer.

Hovedtrekk

- Sjømatnæringen står for store eksportverdier, men lokal foredling er begrenset.
- Reiselivet vokser, men er preget av sesongvariasjoner.
- Nye muligheter innen grønn industri, energi og mineraler kan gi økt verdiskaping og eksport.
- Landbruket utgjør en mindre, men strategisk viktig del av regionens matsystem.
- Mineralressurser representerer et potensial for økt verdiskaping, men reiser også spørsmål knyttet til arealbruk og miljøhensyn.

- Internasjonale rammebetingelser, herunder EUs politikk og regelverk (bl.a. Critical Raw Materials Act), påvirker utviklingsmuligheter for enkelte næringer.

Planarbeidet skal analysere hvordan regionale verdikjeder, lokal foredling, leverandørindustri og investeringer kan styrkes for å øke verdiskaping og sysselsetting i Finnmark. Det skal også vurderes hvilke komparative fortrinn Finnmark har, og hvordan disse kan utnyttes i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

5.5 Arbeidskraft og demografi

Finnmark har en demografisk utvikling som påvirker både næringsliv og offentlig tjenesteyting.

Hovedtrekk

- Arbeidsstyrken forventes å avta i flere deler av fylket (SSB).
- Utflytting av unge påvirker rekrutteringsgrunnlaget.
- Lave fødselstall forsterker den langsiktige nedgangen i befolkningen.
- Mange kommuner har små og sårbare arbeidsmarkeder.
- Arbeidsinnvandring og mobilitet er viktig for å opprettholde arbeidsstyrken.

Planarbeidet skal analysere hvordan utviklingen i arbeidsstyrken påvirker næringsliv, tjenesteyting og bosetting.

5.6 Attraktivitet, bosetting og mobilisering av arbeidskraft

Utviklingen av attraktive lokalsamfunn er tett knyttet til tilgang på arbeid, tjenester og bomiljø.

Hovedtrekk

- Bosettingsutviklingen varierer mellom kommuner og regioner.
- Arbeidsinnvandring og inkludering er viktig for flere sektorer.
- Språkbarrierer og godkjenning av kompetanse påvirker integrering i arbeidslivet.

Planarbeidet skal analysere hvordan næringsutvikling, kompetansepolitikk og samfunnsutvikling kan bidra til robuste lokalsamfunn.

5.7 Videre arbeid med kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i planprogrammet gir et overordnet bilde av sentrale utviklingstrekk i Finnmark. I planfasen vil dette videreutvikles og utdypes for å sikre et oppdatert og relevant beslutningsgrunnlag for den regionale planen.

Dette arbeidet vil blant annet omfatte:

- oppdatering og supplering av statistikk og analyser fra nasjonale og regionale kilder
- systematisering av innspill fra kommuner, næringsliv, utdanningsinstitusjoner, FoU-miljøer og statlige aktører
- vurdering av sammenhenger mellom arbeidskraft, kompetanse, næringsstruktur, krafttilgang og infrastruktur

- supplerende analyser eller utredninger der kunnskapsgrunnlaget er utilstrekkelig

Det vil særlig være behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget innen:

- arealbruk og arealkonflikter knyttet til energi, infrastruktur, reindrift og næringsutvikling
- utvikling av mineralnæringen og tilhørende verdikjeder
- tilgang på fornybar energi og konsekvenser for næringsutvikling
- sirkulærøkonomi og ressursutnyttelse i regionale verdikjeder
- utviklingstrekk i sentrale næringer, herunder sjømat og reiseliv

Kunnskapsgrunnlaget skal gi et tydelig og etterprøvbart grunnlag for prioriteringer i planen og det tilhørende handlingsprogrammet. Det danner også utgangspunkt for plantemaene i kapittel 6.

Samlet viser kunnskapsgrunnlaget at utviklingen i arbeidskraft, kompetanse, næringsstruktur, krafttilgang og infrastruktur må ses i sammenheng for å sikre langsiktig verdiskaping og bosetting i Finnmark.

6 Plantema for planarbeidet

Plantemaene er identifisert med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget i kapittel 5 og utfordringsbildet beskrevet i kapittel 2. De skal bidra til å svare på planens overordnede problemstilling og gi en struktur for videre analyser, prioriteringer og tiltak i planfasen.

Planarbeidet bygger på en helhetlig forståelse av at utviklingen i arbeidskraft, kompetanse, næringsstruktur, energisystemer og infrastruktur er tett sammenvevd. Det er særlig en gjensidig avhengighet mellom næringsutvikling og kompetansetilgang: utvikling av arbeidsplasser forutsetter tilgang på relevant kompetanse, samtidig som attraktive arbeidsplasser er avgjørende for å tiltrekke og beholde arbeidskraft.

En sentral utfordring for planarbeidet er å redusere gapet mellom næringslivets behov for kompetanse og tilgjengelig arbeidskraft, i en situasjon preget av demografisk nedgang og økt konkurranse om arbeidskraft. Samtidig stiller den sikkerhetspolitiske utviklingen i nord nye krav til beredskap, infrastruktur, kompetanse og næringsutvikling. Dette forutsetter tettere samarbeid mellom sivile og militære aktører, samt styrket nordisk samarbeid.

6.1 Prioritering i planarbeidet

Planarbeidet vil prioritere innsats innenfor tre hovedområder:

- kompetanse, utdanning og dimensjonering
- arbeidskraft og rekruttering
- næringsutvikling og verdiskaping

Planen skal identifisere og prioritere de næringene og verdikjedene som har størst potensial for verdiskaping, sysselsetting og tiltrekningskraft i Finnmark. Disse områdene er gjensidig avhengige og avgjørende for å sikre utviklingskraft i Finnmark. Øvrige tema utgjør sentrale rammebetingelser og støttefunksjoner for måloppnåelse.

Plantemaene operasjonaliserer satsingsområdene i Utviklingsplan for Finnmark 2025–2035 og gir en struktur for hvordan disse skal følges opp i den regionale planen. Flere av temaene overlapper og vil i planfasen bli sett i sammenheng og videreutviklet til mer operative innsatsområder.

Arealbruk og arealkonflikter er en gjennomgående problemstilling på tvers av alle temaene og vil bli behandlet som et tverrgående hensyn i planarbeidet.

6.2 Kraft, energi og infrastruktur

Krafttilgang, energiinfrastruktur, transport og digital infrastruktur er grunnleggende rammebetingelser for næringsutvikling, investeringer og bosetting i Finnmark. Begrensninger i kraftsystemet, lange avstander og høye transportkostnader påvirker konkurransevne og utviklingsmuligheter.

Utbygging av energi- og infrastrukturtiltak reiser også spørsmål knyttet til arealbruk, naturinngrep og samiske interesser.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen og utviklingen i nordområdene gir i tillegg økt betydning til robust infrastruktur og sivilt–militært samarbeid.

Planarbeidet skal analysere hvordan krafttilgang, energiinfrastruktur, transportkorridorer, havner og digital infrastruktur påvirker næringsutvikling, investeringer, beredskap og regionale arbeidsmarkeder.

6.3 Kompetanse, utdanning og dimensjonering

Tilgang på relevant kompetanse er avgjørende for verdiskaping og utvikling av lokalsamfunn. Samtidig er det i flere bransjer et misforhold mellom kompetansen som etterspørres og det utdanningssystemet leverer.

Nedgang i elevtall og små fagmiljøer utfordrer bredden i utdanningstilbudet, samtidig som behovet for fagarbeidere og teknisk kompetanse øker. Manglende samordning mellom utdanningsaktører, næringsliv og virkemiddelapparat, samt begrenset tilgang på helhetlige analyser, gjør det krevende å dimensjonere tilbudene i tråd med framtidige behov.

Planarbeidet skal analysere hvordan:

- videregående opplæring, fag- og yrkesopplæring, fagskole og høyere utdanning kan dimensjoneres bedre i tråd med arbeidslivets behov
- samspillet mellom utdanning, næringsliv og offentlige aktører kan styrkes
- fleksible, desentraliserte og livslange læringsløp kan utvikles og tas i bruk i større omfang
- kunnskapsgrunnlaget for kompetansepolitikken kan styrkes og brukes mer aktivt i prioriteringer.

6.4 Innovasjon, FoU og teknologiutvikling

Innovasjon og forskning er viktige drivere for omstilling og økt produktivitet i næringslivet. I Finnmark er FoU-miljøene små og spredt, og mange virksomheter har begrenset kapasitet til å drive utviklingsarbeid.

Samtidig gir digitalisering og ny teknologi nye muligheter for utvikling i både eksisterende og nye næringer.

Planarbeidet skal analysere hvordan samarbeidet mellom næringsliv, utdanningsinstitusjoner, FoU-miljøer og virkemiddelapparat kan styrkes, og hvordan teknologi og innovasjon kan bidra til omstilling, effektivisering og nye arbeidsplasser.

6.5 Næringsutvikling og verdiskaping

Finnmark har betydelige naturressurser og eksportrettede næringer, særlig innen sjømat, reiseliv, energi og mineraler. Samtidig er verdikjedene ofte korte, med begrenset lokal foredling og en svakt utviklet leverandørindustri. I enkelte næringer, som landbruk, er tilgang til areal, rekruttering og økonomiske rammevilkår sentrale begrensninger for utvikling, med betydning også for beredskap og selvforsyning.

En stor del av verdiskapingen skjer utenfor regionen, og evnen til å tiltrekke og realisere investeringer er begrenset. I flere næringer begrenses vekstpotensialet av strukturelle forhold, som tilgang til transport, infrastruktur og kapasitet. For eksempel påvirkes utviklingen i reiselivet av tilgjengelighet til regionen og begrenset overnattingskapasitet, noe som har konsekvenser for både sesongutvikling

og lønnsomhet. Samarbeidet mellom aktører er fragmentert, og manglende koordinering svekker evnen til å utvikle helhetlige løsninger og gjennomføre tiltak.

For å styrke regional verdiskaping er det behov for å utvikle mer komplette verdikjeder, øke graden av lokal foredling og styrke leverandørindustrien.

Planarbeidet skal analysere hvordan:

- regionale verdikjeder kan utvikles og forlenges
- lokal foredling og eksport kan økes
- leverandørindustri og regionale ringvirkninger kan styrkes
- investeringer kan utløses og bidra til bærekraftig næringsutvikling
- strukturelle barrierer for vekst i prioriterte næringer kan reduseres

Planen skal også bidra til å styrke Finnmarks evne til å tiltrekke og realisere nasjonale og internasjonale investeringer i prioriterte næringer.

6.6 Arbeidskraft og rekruttering

Tilgang på arbeidskraft er en av de største utfordringene for både næringsliv og offentlig sektor i Finnmark. Demografisk utvikling, utflytting av unge og små arbeidsmarkeder svekker rekrutteringsgrunnlaget. Samtidig er arbeidsmarkedet i stor grad avhengig av innpendling og midlertidig arbeidskraft, noe som synliggjør et strukturelt gap mellom lokal kompetanse og etterspørsel.

Arbeidsinnvandring, mobilitet og bedre utnyttelse av tilgjengelig kompetanse er sentrale faktorer for å møte behovet for arbeidskraft. Samtidig er det behov for sterkere samordning mellom utdanning, kvalifisering, integrering og arbeidsliv for å mobilisere arbeidskraft mer effektivt.

Planarbeidet skal analysere hvordan:

- mobilitet, kvalifisering, inkludering og integrering kan styrke tilgangen på arbeidskraft
- arbeidsmarkedet kan fungere mer effektivt gjennom bedre samspill mellom aktører
- eksisterende kompetanse i større grad kan tas i bruk i arbeidslivet
- tiltak kan bidra til økt stabilitet og redusert avhengighet av midlertidig arbeidskraft.

6.7 Attraktive lokalsamfunn og arbeidskraftmobilisering

Attraktive lokalsamfunn er en forutsetning for å tiltrekke og beholde arbeidskraft. Tilgang på arbeid, bolig, tjenester og gode oppvekst- og bomiljø påvirker både bosetting og rekruttering.

Særlig er det viktig å utvikle samfunn som er attraktive for unge mennesker og familier, samt å styrke inkludering og integrering av tilflyttere. Samtidig er det behov for å se næringsutvikling, kompetanse og samfunnsutvikling i sammenheng for å styrke mobiliteten i arbeidsmarkedet og øke tilgangen på relevant arbeidskraft.

Planarbeidet skal analysere hvordan:

- næringsutvikling og kompetansepolitikk kan bidra til mer attraktive og robuste lokalsamfunn
- bolig, tjenester og arbeidsplasser samlet påvirker bosetting og rekruttering

- inkludering og integrering kan styrke tilknytning til arbeidslivet
- økt mobilitet og bedre utnyttelse av arbeidskraft kan bidra til høyere sysselsetting i regionen.

6.8 Grensekryssende samarbeid

Finmark inngår i en nordlig region der grensekryssende samarbeid er av økende strategisk betydning for næringsutvikling, arbeidsmarked, beredskap og infrastruktur.

Samarbeidet med særlig Lappland i Finland er sentralt, blant annet knyttet til utvikling av felles arbeidsmarkeder, styrking av øst–vest transportkorridorer og sikring av robuste forsyningslinjer. I en skjerpet geopolitisk situasjon får dette samarbeidet økt betydning for regional beredskap, samfunnssikkerhet og tilgang til kritisk infrastruktur.

Grensekryssende samarbeid gir også muligheter for utvikling av næringsklynger, innovasjonssamarbeid, kompetanseutveksling og felles satsinger innen grønn omstilling, energi og reiseliv. Samtidig er det viktig å sikre god forankring i lokale behov, herunder samarbeid med grensekommuner og ivaretagelse av samiske interesser og næringer.

Planarbeidet skal analysere hvordan grensekryssende samarbeid kan:

- styrke regionale arbeidsmarkeder og tilgang på arbeidskraft
- bidra til utvikling av transportkorridorer og forsyningsikkerhet
- utløse investeringer og utvikle felles nærings- og innovasjonsmiljøer
- styrke beredskap, samfunnssikkerhet og sivilt–militært samarbeid.

7 Planprosessen

Planprosessen skal være kunnskapsbasert, forpliktende og bredt forankret, og gjennomføres i tråd med plan- og bygningsloven.

Arbeidet skal sikre en tydelig sammenheng mellom kunnskapsgrunnlag, utfordringsbilde, prioriteringer og tiltak i den regionale planen.

Planprosessen skal legge til rette for reell medvirkning og bidra til at innspill fra kommuner, næringsliv, utdanningssektor, FoU-miljøer og statlige myndigheter omsettes til konkrete prioriteringer i plan og handlingsprogram.

Planprosessen skal videre bidra til å:

- identifisere konkrete flaskehalser for verdiskaping og kompetanse
- synliggjøre mulighetsrom
- legge grunnlag for gjennomførbare tiltak og forventet effekt

Medvirkning og analyse skal aktivt brukes til å forme retning og prioriteringer, og bidra til økt samhandling mellom kommuner, næringsliv, utdanningsaktører og offentlige myndigheter.

Kommunene er sentrale samarbeidspartnere og skal bidra både i utvikling av kunnskapsgrunnlag, prioritering av innsatsområder og oppfølging av tiltak.

7.1 Organisering

Vedtaksmyndighet: Fylkestinget er vedtaksmyndighet for regionale planer i tråd med prosesskravene i Plan og bygningsloven.

Politisk styringsgruppe: Fylkesutvalget fungerer som politisk styringsgruppe og skal:

- sende planprogram og planforslag på høring
- vedta planprogram etter høring
- følge framdrift og status i planarbeidet
- bidra til prioriteringer og strategisk retning i planprosessen
- delta i rullering av handlingsprogram

Planprogram og planforslag behandles i Hovedutvalg for kompetanse (HUK), som gir faglige og politiske innspill til planarbeidet.

Prosjektledelse og gjennomføringsevne: Planarbeidet ledes av næringsavdelingen i tett samarbeid med opplæringsavdelingen.

Arbeidet organiseres som et tverrfaglig utviklingsprosjekt med ansvar for:

- framdrift og koordinering
- utvikling av kunnskapsgrunnlag
- gjennomføring av medvirkningsprosesser
- utarbeidelse av plan og handlingsprogram

Det legges vekt på å kombinere:

- fagkompetanse innen næringsutvikling og kompetanse
- analyse- og utredningskompetanse
- prosess- og fasiliteringskompetanse
- digital kompetanse og bruk av nye verktøy

Dette skal sikre at planarbeidet ikke kun blir et strategidokument, men et operativt grunnlag for prioritering og gjennomføring.

Intern prosjektgruppe: Den interne prosjektgruppen skal sikre:

- tverrfaglig forankring
- sammenheng mellom næring, kompetanse og øvrige politikkområder
- kobling mellom analyse, prioritering og tiltak

Deltakere:

- Næring og opplæring
- Plan, analyse og statistikk
- Samferdsel, folkehelse og digital utvikling (ved behov)

Rolle og arbeidsform: Prosjektgruppen skal arbeide som et aktivt utviklingsteam, med ansvar for å:

- omsette kunnskapsgrunnlag til prioriteringer
- identifisere flaskehals og mulighetsrom
- utvikle forslag til konkrete tiltak
- sikre sammenheng mellom plan og handlingsprogram

Arbeidsformen skal kombinere:

- analyse og datagrunnlag
- praktisk erfaring fra sektorer og tjenester
- dialog med eksterne aktører

Styrking av kapasitet og gjennomføring: Planarbeidet styrkes gjennom tilførsel av dedikert prosjektressurs (trainee/prosjektrådgiver), med oppgaver knyttet til:

- kunnskapsinnhenting og analyse
- gjennomføring av medvirkningsprosesser
- koordinering av aktiviteter og møteplasser
- dokumentasjon og formidling

Ressursen vil inngå som en integrert del av prosjektteamet og bidra til økt kapasitet og gjennomføringsevne i planprosessen.

Digital støtte og utviklingskapasitet: Planarbeidet skal dra nytte av eksisterende digitaliserings- og innovasjonsarbeid i fylkeskommunen, herunder Digi2030.

Dette innebærer at prosjektgruppen kan:

- bruke digitale verktøy for analyse og medvirkning
- teste nye løsninger i planprosessen
- koble planarbeidet til pilotprosjekter og utviklingsløp

Formålet er å styrke kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget, effektiviteten i prosessen og koblingen mellom plan og gjennomføring.

7.2 Digital og samordnet arbeidsform i planprosessen

Planarbeidet legger til rette for en mer strukturert og digitalt støttet arbeidsform for utvikling, deling og oppfølging av kunnskapsgrunnlag, analyser og tiltak. Formålet er å styrke samordningen mellom regionale planprosesser, redusere dobbeltarbeid og bidra til et mer oppdatert og helhetlig beslutningsgrunnlag.

Det legges opp til å prøve ut løsninger som kan støtte en mer sammenhengende håndtering av data og innsikt på tvers av sektorer og planområder. Dette kan omfatte felles struktur for innhenting og systematisering av kunnskapsgrunnlag, bedre tilgjengeliggjøring av analyser, samt mer løpende oppfølging av utviklingstrekk og tiltak.

Arbeidsformen skal bidra til økt transparens i planarbeidet og gjøre det enklere for kommuner, næringsliv og øvrige aktører å medvirke og ta i bruk kunnskapen som utvikles. Samtidig skal den understøtte fylkeskommunens behov for bedre oversikt, prioritering og oppfølging på tvers av planområder.

Tilnærmingen ses i sammenheng med ambisjonene i Digi2030 og skal utvikles trinnvis som en del av planprosessen, med vekt på praktisk nytte, overføringsverdi til andre planprosesser og effektiv bruk av ressurser.

7.3 Intern prosjektgruppe

Den interne prosjektgruppen skal sikre tverrfaglig forankring og koordinering.

Deltakere:

- Næring og opplæring
- Plan, analyse og statistikk
- Samferdsel, folkehelse og digital kompetanse (ved behov)

Oppgaver:

- koordinere og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget
- sikre sammenheng mellom plantemaene
- støtte arbeidsgrupper og prosesser
- kvalitetssikre analyser og forslag

7.4 Ekstern referansegruppe

Det inviteres inn til deltakelse i referansegruppe følgende:

- kommuner
- regionråd
- næringshager
- UiT, fagskole og utdanningsmiljø
- FoU- og innovasjonsaktører
- NAV
- Innovasjon Norge
- KS
- Sametinget
- arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner
- statlige etater (Kystverket, Statsforvalteren m.fl.)

Funksjon: Lyttepost og rådgivende organ i prosessen.

7.5 Tematiske arbeidsgrupper

Det etableres tematiske arbeidsgrupper for å utvikle kunnskapsgrunnlag og forslag til prioriteringer og tiltak.

Mandat:

- analysere utfordringer og muligheter innenfor prioriterte tema
- foreslå innsatsområder, tiltak og indikatorer
- bidra til grunnlag for handlingsprogrammet

Arbeidsgruppene oppnevnes av fylkeskommunedirektøren og settes sammen av relevante aktører fra offentlig sektor, næringsliv og kunnskapsmiljøer.

Følgende tema vurderes som utgangspunkt:

- grønn industri og energi
- sjømat og kystbasert verdiskaping
- landbruk, reindrift og mat
- kompetanse og utdanning
- FoU, innovasjon og digitalisering
- reiseliv og opplevelsesøkonomi
- kulturnæring og arrangement
- arbeidskraft og inkludering

Endelig sammensetning og organisering av arbeidsgruppene fastsettes etter vedtatt planprogram og kan justeres underveis basert på behov. Arbeidsgruppenes leveranser skal danne grunnlag for prioriteringer og tiltak i planens handlingsprogram.

7.6 Fleksibilitet, læring og pilotering

Planprosessen skal være læringsbasert og utviklingsorientert.

Dette innebærer at:

- prioriteringer kan justeres basert på ny kunnskap
- tiltak kan utvikles parallelt med planarbeidet
- pilotprosjekter og tidlige initiativ kan prøves ut

Planarbeidet skal kobles til:

- eksisterende utviklingsprosjekter
- innovasjonsmiljøer
- digitaliseringsarbeid, herunder Digi2030

Formålet er å:

- styrke sammenhengen mellom plan og gjennomføring
- teste løsninger tidlig
- redusere gapet mellom strategi og praksis.

7.7 Ressurser og bruk av ekstern kompetanse

Planarbeidet vil kreve tilgang til oppdatert kunnskap og spesialisert kompetanse.

Det vurderes behov for:

- analyse- og utredningstjenester
- scenarioutvikling og framtidsbilder
- prosess- og fasiliteringsbistand
- faglige utredninger om kompetansebehov, verdikjeder og arbeidskraft

Bruk av ekstern kompetanse skal bidra til høy kvalitet i kunnskapsgrunnlag, medvirkning og beslutningsgrunnlag.

7.8 Medvirkning

Planen er en sentral del av planprosessen og skal sikre bred involvering, legitimitet og gjennomføringsevne. Eksisterende arenaer skal benyttes der det er hensiktsmessig, for å sikre effektiv ressursbruk og god forankring. Det vil gjennomføres en strukturert digital spørreundersøkelse som del av medvirkningen i planarbeidet.

Undersøkelsen vil benyttes til å:

- identifisere barrierer for verdiskaping og kompetanseutvikling
- prioritere innsatsområder med størst effekt
- gi et bredere og mer systematisert kunnskapsgrunnlag for plan og handlingsprogram

Undersøkelsen vil rettes mot kommuner, næringsliv, utdanningsaktører og øvrige relevante aktører, og suppleres med dialogmøter og tematiske verksteder.

Sentrale medvirkningsarenaer:

- Regionalt planforum
- regionråd og dialogmøter med kommuner
- tematiske verksteder og arbeidsgrupper
- møter med næringsliv og kompetansemiljøer
- ekstern referansegruppe
- digital innspillsløsning

Ungdomsråd og elev- og lærlingorganisasjoner skal involveres særskilt.

Formål med medvirkning: styrke kunnskapsgrunnlaget, sikre forankring av prioriteringer, bidra til gjennomførbare tiltak i handlingsprogrammet.

Offentlige høringer: I tråd med plan- og bygningsloven gjennomføres:

- Høring av planprogrammet
- Høring av regional plan med handlingsprogram

Konsultasjoner: Sametinget inviteres som fast deltaker og konsulteres etter sameloven § 4–2 dersom planen vurderes å kunne påvirke samiske interesser.

7.9 Ressursbehov, ambisjonsnivå og finansiering

Gjennomføring av planprosessen vil kreve intern arbeidsinnsats knyttet til prosjektledelse, koordinering, medvirkning, kunnskapsinnhenting og faglig vurdering. Arbeidet må ses i sammenheng med at flere regionale planer og utviklingsprosesser skal gjennomføres parallelt i planperioden, og at samlet kapasitet i organisasjonen må prioriteres.

Det legges derfor til grunn et moderat og realistisk ambisjonsnivå for planfasen. Planarbeidet skal i hovedsak bygge på eksisterende kunnskapsgrunnlag, tilgjengelige analyser, interne fagressurser og etablerte medvirkningsarenaer. Supplerende analyser, prosessbistand eller annen ekstern kompetanse kan benyttes der dette vurderes som nødvendig for å sikre tilstrekkelig kvalitet i beslutningsgrunnlaget.

Omfanget av eventuell ekstern bistand vurderes løpende ut fra behov, framdrift, tilgjengelige ressurser og prioriteringer i planarbeidet. Eventuelle kostnader forutsettes dekket innenfor eksisterende økonomiske rammer og/eller gjennom relevante utviklingsmidler og pågående prosjekter der dette er hensiktsmessig.

Planarbeidet skal særlig prioritere ressursbruk som bidrar til:

- et tilstrekkelig og beslutningsrelevant kunnskapsgrunnlag
- målrettet medvirkning fra kommuner, næringsliv, utdanningsaktører og øvrige relevante aktører
- tydelige prioriteringer og gjennomførbare tiltak i regional plan og handlingsprogram

Ressursrammen innebærer at analyser, utredninger og medvirkningsaktiviteter må avgrenses og prioriteres tydelig. Bruk av ekstern kompetanse skal være strategisk, målrettet og begrenset til områder der det gir merverdi for planarbeidet.

7.10 Tidsplan

Arbeidet med Regional plan for næring og kompetanse i Finnmark er delt inn i to hovedfaser:

1. Utarbeidelse av planprogram, høringsrunde, vedtak FT
2. Utarbeidelse av planforslag med handlingsprogram, høringsrunde, vedtak FT.

Fase1:

- Mars 2026: Utarbeidelse av utkast til planprogram, inkludert medvirkningsprosesser med relevante aktører.
- Mai 2026: Fylkesutvalget sender planprogrammet på høring
- August 2026: Administrasjon FFK ferdigstiller planprogrammet etter høringsrunden
- September 2026: Fylkesutvalget vedtar planprogrammet

Fase 2:

- September 2026 – februar 2027: Utarbeidelse av planforslag og handlingsprogram
- Mars 2027: Fylkesutvalget sender planforslaget på høring
- Mars – mai 2027: Høringsperiode
- Mai 2027: Bearbeiding etter høring
- Juni 2027: Fylkestinget vedtar Regional plan for næring og kompetanse Finnmark

8 Kilder og referanser kunnskapsgrunnlag

Planprogrammet bygger på nasjonale føringer, regionale styringsdokumenter og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i Finnmark. Kildene gir grunnlag for problemforståelse, prioritering av innsatsområder og utforming av planprosessen.

Styringsdokumenter og føringer

- Utviklingsplan for Finnmark – Regional planstrategi 2024–2028
- Oppdragsbrev 2026 – Finnmark fylkeskommune
- Kommunal- og distriktsdepartementet (2023): *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027*
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven), særlig §§ 4-1 og 8-3
- Regjeringen (2025): Nordområdestrategien
- OECD (2025): NSPA Territorial Review

Kunnskapsgrunnlag og analyser

- KS (2025): *Status for kommunal planlegging 2025*
- KS (2024/2025): *Plankapasitet i kommunene – utfordringer og behov*
- Statistisk sentralbyrå (SSB): Statistikk om befolkningsutvikling, arbeidsmarked og utdanningsnivå
- Proba samfunnsanalyse (2022): *Rekrutteringsutfordringer og kompetansebehov i distriktene*
- Proba samfunnsanalyse (2023): *Arbeidsmarked og kompetanse i omstilling – analyser av mismatch og rekrutteringsutfordringer*
- Fafo og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) (2023): *Arbeidsinkludering, kompetanse og integrering i distriktsarbeidsmarkeder*
- Oxford Research (2022): *Kompetansebehov og arbeidsmarkedstilpasning i norske regioner*
- Arbeidsforskningsinstituttet (AFI), OsloMet (2024): *Arbeidsmarked, kompetanse og regional utvikling – utfordringer og muligheter i distriktene*
- Arbeidskraft og kompetanse for verdiskaping – FINNMARK, NORCE 2020
- Regionale næringsanalyser – peker på sårbare verdikjeder, eksportmuligheter og arbeidskraftutfordringer. Regional Analyse 2025 – Finnmark.
- Menon-rapporten om kystsamfunn – dokumenterer ringvirkningstap, strukturendringer og behov for lokal verdiskaping. Menon Economics (2024): *Kystsamfunn og fiskerikrise*

Erfaringsgrunnlag og evalueringer

- Asplan Viak (2023): *Evaluering av regional plan for by- og regionsenterpolitikk*
- KS (2023–2025): Arbeid og veiledning knyttet til regional planlegging og samfunnsutviklerollen
- Veileder, Regional planstrategi, Miljøverndepartementet 2012
- NAV arbeidsmarkedsstatistikk 2024–2025, bedriftsundersøkelse 2024–2025
- Konjunkturbarometer for Nord-Norge (2025)
- Kvalitetsmeldinger Videregående opplæring i Finnmark

Kunnskapsgrunnlaget vil bli videreutviklet i planarbeidet gjennom analyser, dialog med kommuner og aktører, samt innspill fra høringsprosessen.